

Storstrøm

Ref. ELAND

Den 22. oktober 2024

Referat for 3. bestyrelsesmøde den 4. oktober 2024 i Naturnationalpark Ulvshale Skov

Til stede

Fra bestyrelsen

Tove Damsholt (formand)

Jørgen Alfastsen, Danmarks Naturfredningsforening

Bo Kayser, Dansk Ornitologisk Forening

Lise Rasmussen, Friluftsrådet

H.C. Gravesen, Spejderne

Stig Andersen, Danmarks Jægerforbund

Pia Engel Kadziola, Dansk Orienteringsforbund

Nina Andersen, Dansk Islandshesteforening

Niels Henrik Holscher, Danmarks Idrætsforbund

Henrik Holmer, DGI

Katrine Ohm Dietrich, UNESCO Møn Biosfære, sekretariatet

Poul Johansen, ULG Ulfhale lejer- og grundejerforening

Mike Ameko Lippert, Sandvejens natur-og kulturarvsforening

Claude Teisen-Simony, Grundejerforeningen Mågenakken

Lars Bech Madsen, Bådelauget REX

Lotte Illeris, Foreningen Nyord

Sabrina Pilemand Borre, VKST (landbrugsrådgivning, repræsenterer naboer)

Martine Stephensen, Møn Strandcamping

Afbud: Pernille Sørensen, Vordingborg Kommune; Anders J. Andersen, Handicaprådet;
Inger Skov, DVL.

Fra Naturstyrelsen

Skovrider Jane Skov Lind

Projektleder Elly Emilie Andersen

Fuldmægtig Jens Ljungmann Pedersen

SLING-praktikant Christoffer Tonsgaard Lehmann Petersen

Inviterede gæster

Projektchef Thor Hjarsen fra Saksfjed Vildmark skulle have holdt et foredrag om reproducerende dyr, men meldte sig syg. Foredraget udskydes til næste møde.

Ændringer ift. den udsendte dagsorden

- Punktet ang. Ulvshales særegenhed blev også udskudt i håbet om, at flere kommer med gamle eller nye fotos, der kendetegner Ulvshale.
- Temaet om dyr og færdsel blandt dyr udgik, da det hænger sammen med Thor Hjarsens indlæg

Dagsorden

1. Velkommen til 3. bestyrelsesmøde v/formanden
2. Æstetik i naturforvaltning
3. Friluftsliv: adgange, faciliteter og ruter
4. Status for processen og tidsplan
5. Næste møde og evt.

Ad 1) Velkommen til 3. bestyrelsesmøde v/formanden

Tove bød velkommen og glædede sig over det store fremmøde. Det er vigtigt, at vi er mange til de her arbejdsmøder. Vi har efterspurgt billeder. Der er ingen, der har taget noget med i dag. Det kan nås endnu, så alle opfordres til at tage billeder eller andet med, hvis de har noget.

Bestyrelsen er i gang med at samle input sammen til Naturstyrelsens (NST) arbejde med at skrive projektbeskrivelse og forvaltningsplan. Sidste gang talte vi om benyttelse og beskyttelse, og bestyrelsen gav bud på placering af faunalommer. På dette møde handler det om at give input til faciliteter, inkl. indgange og ruter.

Ang. færste holder NST et bilateralt møde med de foreninger, der har ønsket det (Nyord, Bådelauget, ULG). Der er også aftalt et møde om hegnslinjen ved Sandvejen, hvor beboerne ikke har haft hegn til skoven før. Hvis andre har behov for et bilateralt møde, så tag fat i NST.

På mødet den 8. november har vi tema om dyr. Projektchef Thor Hjarsen giver et indlæg om fordele ved reproducerende dyr ud fra et biodiversitetshensyn. Vi skal give et bud på Ulvshales særegenhed, og der vil blive opsamling fra de bilaterale møder ang. færste og hegnslinje. På november-mødet samler vi også op ift. de temaer, vi har givet input til med mulighed for kommentering.

Ordforklaring: Projektbeskrivelse er de indsatser, der skal gøres i etableringsfasen. Forvaltningsplan er hvordan parken forvaltes fremadrettet, det kan fx være pleje ift. habitatnaturtyper.

Jane gennemgik kort bestyrelsens rolle, som er at give input til Naturstyrelsen på en række områder. Det er ikke nødvendigt, at bestyrelsen bliver enige om de input, der gives. Det vigtige er, at Naturstyrelsen får bibragt de mange forskellige interesser og ønsker der er fra bestyrelsen. Naturstyrelsen vil i arbejdet med at skrive projektbeskrivelse og forvaltningsplan inddrage de mange input og foretage en afvejning ift. de rammer, der er for nationalparkerne samt inddrage den viden og erfaring, der er i Naturstyrelsen.

Ad 2) Æstetik i naturforvaltning

Oplæg ved Mike Ameko Lippert (Sandvejens natur- og kulturarvsforening)

(Slides er vedlagt referatet)

Der er brug for mange kompetencer for at lave en nationalpark. Ikke kun de biologiske. Mike bidrog i sit oplæg med landskabsarkitektens perspektiv og sprog. Her introducerede Mike tre væsentlige begreber: Rummelighed, naturfølelse og stedsidentitet, og foreslog et princip om at "Teknologiske indgreb skal have øje for både biologisk og æstetisk værdiskabelse" og om at udarbejde en formidlingsplan.

Kommentarer til Mikes oplæg:

NST: De tiltag NST gør for at beskytte arter, vil nogen gange være i modstrid med den "naturlige dynamik". Fx er tilgroning en naturlig proces, som vi nogle steder ønsker/er forpligtet til at forhindre.

Henrik: ang. æstetik og kulturhistorisk miljø, kan man kigge i retning af Liselund Park.

Nina: Det er vigtigt at give plads til både natur og mennesker.

Oplæg ved Claude Teisen-Simony, Grundejerforeningen Mågenakken

(Slides er vedlagt referatet)

I dette oplæg vises eksempler på en række af Naturstyrelsens naturplejetiltag, som Claude betegnede - for de fleste - som et overgreb på naturen. Claude viste en sammenligning mellem dårlige og gode naturplejetiltag i Ulvshale, hvor der til venstre blev vist (efter Claudes opfattelse) NSTs mislykkede tiltag, og hvor der til sammenligning til højre var naturligt urørt natur eller vellykkede naturplejetiltag.

Claude stiller spørgsmålet: Kan æstetisk indsats skabe kvalitets-diversitet? (Per Stadel introducerede dette begreb på 2. bestyrelsesmøde).

Kommentarer til Claudes oplæg:

Lotte: efterlyste Naturstyrelsens svar på den fremførte kritik.

Jane: forklarende, at styrelsen et stykke af vejen godt kan følge Claudes kritik. Specielt i forhold til det æstetiske, som styrelsen nok generelt ikke har haft et særligt fokus på.

Styrelsens naturindsatser har primært været udført gennem fonds- og EU finansierede projekter de seneste år. Heraf er flere dog efter styrelsens vurdering ret vellykkede, andre kan nok godt diskuteres.

Ad 3) Friluftsliv: adgange, faciliteter og ruter

Introduktion: Elly indledte arbejdet med friluftsliv med et oplæg om danskernes brug af naturen. 85% af danskerne tager ud i naturen mindst én gang om ugen og den foretrukne aktivitet er at gå en tur i naturen. En del cykler, færre rider og overnatter i naturen. Sidstnævnte tiltrækker dog børn og unge, der ikke kommer så meget i naturen som ældre voksne.

Vi bruger naturen tæt på: En ny undersøgelse fra Københavns Universitet viser, at størstedelen af naturbesøg foregår i områder helt tæt på bopæl. I weekender kører vi lidt længere. Det er først, når vi er turister, at vi tager meget længere væk. Folk fra nærområder er stedkendte og ikke afhængige af afmærkede ruter. Det er turister og førstegangsbesøgende derimod. De steder, hvor vi opsætter faciliteter, vil være der, hvor mennesker samles, fx ved

picnic-pladser. Ulvshale er i høj grad sommerhusbeboernes nærområde.

Link til undersøgelse: <https://naturstyrelsen.dk/nyheder/2024/september/danskerne-vaelger-naturen-rundt-om-hjoernet>

Markerede ruter og faciliteter er udover at være en service også et styringsværktøj og kan placeres, hvor man ønsker at naturgæster færdes. Den facilitet, der slider mest på naturen, er shelterpladser. Det, der slider mindst, er vandrestier. Hvis det er lange vandreruter, kan det dog være et problem, hvis der ikke er toiletter undervejs.

Det er naturbeskyttelsesloven, der regulerer adgangen til vores natur, også i naturnationalparkerne.

<https://naturstyrelsen.dk/publikationer/2023/naturen-maa-gerne-betraedes>

Nuværende faciliteter: Elly gennemgik de nuværende faciliteter. Vandreruten Camønoen og cykelruten Panoramarute 422 går gennem parken, og skal forblive som i dag. Der er en kørestolsvenlig boardwalk til et fugleskjul ved Gåsesøen og et kørestolsvenligt toilet ved Ulvshale-centret. Der er enkelte P-pladser, forholdsvis få faciliteter, men en del afmærkede ruter. Faciliteternes tilstand: gangbroen og fugleskjul ved Gåsesøen står til udskiftning. Kørestolsvenlige stier og P-pladser er ikke ”venlige” mere.

Faciliteter i nærområdet: Udenfor, men tæt på parken er der bålhytte, shelterplads, fugleplatform og legeplads på Nyord. Der planlægges ikke yderligere faciliteter på Nyord. I Hegnede skov vil der blive lavet et stort shelter (30 pers.) med vand og toilet. I Udby Skov er shelterpladsen udvidet med et kørestolsvenligt shelter og toilet. Pladsen i Stege Skov med bålhytte udvides evt. med sheltere, hvis midlerne rækker. I Stege-Udby skovene er ridestierne foreløbig ryddet og klippet op. Ruterne afmærkes senere.

Bemærkninger til faciliteter: Nina gjorde opmærksom på, at den gamle folder for Ulvshale og Nyord indeholder ikke beskrivelse af ridemuligheder ift. naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Toilet ved stranden: Martine gjorde opmærksom på, at toilettet ved den store P-plads ved stranden står på campingpladsens areal og driftes også af campingpladsen. Det er kun åbent om sommeren. Det er derfor ikke et toilet, man kan regne for ”offentligt”. Der bør i området være et offentligt toilet på offentlig grund.

Gruppearbejde: Herefter var der gruppearbejde. Der er til hver naturnationalpark øremærket 5 mio. kr. til friluftsfaciliteter. Bestyrelsen blev inddelt i 3 grupper, der hver skulle komme med forslag til hovedindgang, p-pladser, faciliteter og ruter. Resultatet af de 3 gruppers arbejde er vedlagt referatet i rå form.

Opsamling fra grupperne:

Grøn: Byg videre på de faciliteter, der er i dag. Faciliteter koncentrerer omkring Ulvshalecentret. Gangbro og fugleudkig ved Gåsesøen bevares, men udskiftes. Gerne i to etager, så der er en høj del også.

Flere bordebænke-sæt og bænke i området. Udsigtspunkt mod syd. Mange af bænkestederne er udsigtspunkter.

Ruter 1 og 2 fastholdes. Rute 3 og 4 slås sammen, så de kun går på statens areal. Rute 5 uenighed om den skal bevares eller nedlægges som rute.

Cykelrute 422 fastholdes. Overvej en cykelsti langs Ulvshalevej

Der behøver ikke være markerede rideruter, men OBS på at naturbeskyttelsesloven.

P-plads ved Ulvshale Strand indrettes til hestetrailere.

Blå: De fleste faciliteter koncentrerer ved Ulvshalecentret.

Forsat fugletårn ved Gåsesøen. Udsigtstårn mod syd med platform ud i vandet. Kunne også bruges af kano og kajak. Udsigtstårn ved skansen.

Flere bordebænke-sæt.

Rute 2 bevares og går ud til det sydlige tårn. Går videre til ellemosen. Ny rute ud til festpladsen, til skansen og til broen (eksisterende rute). To ruter er forbundne, så de kan kombineres. Der er eksisterende cykelruter – ikke yderligere.

Ang. rideruter, så ønsker rytterne ikke at have rideruter i folde med græssende dyr, hvilket gør opgaven temmelig umulig. Der skal derfor ikke være egentlige rideruter.

Spejderne ønskede en shelterplads fx ved Ulvshalecenteret, hvilken resten af gruppen dog ikke bakkede op om.

Pink: Centrum omkring Ulvshalecentret. Mulighed for bål ved centret.

Parkering og toiletter i hver ende af NNP.

Anløbsplads til kano-plads mod syd.

Overvejelse om at lave attraktion mod øst for at få folk til at parkere i den østlige ende. Derfor forslag om at lave fugletårn mod øst med boardwalk.

Udsigtspunkt ved Vogterhuset

Flere borde-bænke-sæt.

Ride ruter uden for indhegningen.

Forslag om forbudne ruter.

Afsluttende bemærkninger:

- Forslag om at lave en portal ved indgangen til NNP. *Ellys svar:* En markering af indgangen ligger i det fælles formidlingskoncept for naturnationalparkerne. Det skal være genkendeligt fra park til park.
- Få aktiveret den østlige del så man kan bruge P-pladsen ved stranden.
- Lave forbudne ruter
- Begrænset behov for en ny lang rute – der er allerede Camønoen.
- Det er fedt at have vekslen mellem boardwalk og egentlig sti. Giver øgede muligheder for oplevelser

- Boysens tårn: Det kunne være sjovt at få etableret. Måske er det et projekt til fundraising (*Elly*: i etableringsfasen er der ikke lagt op til fondsfinansiering)
- Mulighed for overnatning. Blå gruppe (specielt spejderne) har foreslået, at det kan være en overnatningsplads med shelter eller teltpladser ved Ulvshalecentret, der gøres bookbar. Til skoleklasse/spejdere.
- Grøn gruppe har fravalgt overnatning

Ad 4) Status for processen og tidsplan

Tove afrundede mødet og takkede for mange gode input. Vi er stadig i processen med at give input. Det er vi på denne side af årsskiftet.

Ad 5) Næste møde og evt.

Næste møde holdes den 8. november 2024, og er programsat til at vare fra 14-18. Mødet afsluttes med lidt godt til ganen.

OBS: Egentlig havde vi aftalt at mødes på Falster i Naturstyrelsen Storstrøms enhedskontor. Desværre er mødelokalet på første sal, og der er ikke mulighed for adgang med kørestol. Derfor holdes mødet alligevel på Ulvshale. Sandsynligvis i Kostalden, hvor der er bedre plads. NST skal nok varme lokalet godt op.